

STORTINGET

Innst. 170 S

(2024–2025)

Innstilling til Stortinget
fra næringskomiteen

Dokument 8:49 S (2024–2025)

Innstilling fra næringskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Geir Jørgensen og Marie Sneve Martinussen om bedre regulering av turistfisket

Til Stortinget

Bakgrunn

I dokumentet fremmes følgende forslag:

- Stortinget ber regjeringen innføre forbud mot utførsel av fisk fra turistfiske av hensyn til bærekraftig ressursforvaltning og for å bekjempe økonomisk miljøkriminalitet.
- Stortinget ber regjeringen fremme forslag til lovendringer som gir kommunene hjemmel til å regulere turistfiskevirksomhet i sine kystnære farvann.
- Stortinget ber regjeringen etablere klare rammer for havdeling og arealtildeling i kystnære farvann, med vekt på å gi yrkesfiskere fortrinnsrett til havområdene.
- Stortinget ber regjeringen sikre at kommunene får tilgang til nødvendige verktøy for å kunne forvalte turistfisket i sine farvann på en effektiv måte.
- Stortinget ber regjeringen sørge for at Fiskeridirektoratet bistår kommunene med den nødvendige faglige støtten for å sikre en kunnskapsbasert forvaltning av turistfisket.»

Det vises til dokumentet for nærmere redegjørelse for forslagene.

Sakens dokumenter er tilgjengelige på sakssiden på [stortinget.no](#).

Komiteens behandling

Komiteen har i brev av 1. februar 2025 til Nærings- og fiskeridepartementet ved statsråd Marianne Sivertsen Næss bedt om en vurdering av forslaget. Statsrådens uttalelse følger av vedlagte brev av 17. februar 2025. Komiteen inviterte til skriftlig høring i saken og mottok fire høringsinnspill. Innspillene er sammen med sakens dokumenter tilgjengeliggjort på sakens side på [stortinget.no](#).

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Tobias Hangaard Linge, Runar Sjøstad, Rune Støstad og Solveig Vitanza, fra Høyre, Nikolai Astrup, Olve Grotle, Sveinung Stensland og Lene Westgaard-Halle, fra Senterpartiet, Nils T. Bjørke, Jenny Klinge og lederen Erling Sande, fra Fremskrittspartiet, Sivert Bjørnstad og Bengt Rune Strifeldt, fra Sosialistisk Venstreparti, Kari Elisabeth Kaski, fra Rødt, Geir Jørgensen, fra Venstre, Alfred Jens Bjørlo, og fra Miljøpartiet De Grønne, Rasmus Hansson, viser til Dokument 8:49 S (2024–2025) Representantforslag om bedre regulering av turistfisket. Komiteen viser til fiskeri- og havministerens brev av 17. februar 2025, der det blant annet

opplyses om at det er en pågående offentlig høring knyttet til en ny forskrift for regulering av turistfisket.

Komiteen viser videre til at turistfisket har hatt vekst i flere år og bidrar til viktige arbeidsplasser og verdiskaping langs kysten. Komiteen mener brudd på dagens regler knyttet til utførsel av fisk fra utenlandske turister er uakseptabelt, og at fiskesmugling må slås hardt ned på. Komiteen mener denne typen lovbrudd svekker tilliten til den seriøse delen av turistfiskerieringen, som er med på å skape arbeidsplasser og verdier i kyst- og distriktkommuner.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Senterpartiet, Fremskrittspartiet og Venstre, viser til at turistfiske er en næring i vekst, som har blitt en viktig del av flere lokalsamfunn langs norskekysten. Flertallet anerkjenner samtidig en rekke utfordringer i og rundt næringen, blant annet knyttet til utførsel av fisk og manglende oversikt over uttaket av fisk.

Flertallet viser til at Fiskeridirektoratet, parallelt med komiteens behandling av denne saken, gjennomfører en offentlig høring om forslag til forvaltningstiltak i turistfisket. Flertallet mener det er uhensiktsmessig av Stortinget å foreslå endringer i bestemmelser om reguleringen av turistfisket samtidig som Fiskeridirektoratet har en pågående prosess for utforming av tiltak for forvaltning av nevnte næring.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet ser det som viktig å slå hardt ned på fiskesmugling, samtidig som at disse medlemmer ønsker å legge til rette for en bærekraftig turistfiskeriering der selve opplevelsen settes i sentrum.

Disse medlemmer viser til at en arbeidsgruppe i Fiskeridirektoratet har levert en grundig rapport, Gjennomgang av turistfiske i sjø og forslag til forvaltningstiltak (30. august 2024). Rapporten inneholder forslag til hvordan turistfisket kan reguleres bedre fremover, og Fiskeridirektoratet har sendt flere forslag til tiltak på offentlig høring. Disse medlemmer viser til at Norge har et nasjonalt regelverk for turistfiske, og at tiltakene som er sendt på høring, blant annet skal gi kontrollmyndighetene bedre muligheter til effektivt å kunne kontrollere regelverket for turistfiske.

Disse medlemmer merker seg at Fiskeridirektoratet blant annet også har foreslått å redusere utførselskvoten fra 18 til 10 kilo fisk, og at fisken må være fanget i regi av en turistfiskevirksomhet som er registrert i Fiskeridirektoratets register over turistfiskevirksomheter. Det foreslås også et generelt innfrysingsforbud for turistfiskere, med begrenset unntak for gjester ved turistfiskevirksomhet.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet merker seg at fiskeri- og havministeren i sitt

svarbrev av 17. februar 2025 til komiteen viser til at fristen for Fiskeridirektoratets høring var 28. februar 2025, og at departementet vil jobbe videre med å vurdere tiltakene etter å ha mottatt Fiskeridirektoratets anbefaling i etterkant av høringen.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet merker seg videre at målet er å kunne innføre tiltak i løpet av våren, som kan være gjeldende allerede fra kommende turistfiskesesong.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet ser dette som viktig, og merker seg at Fiskeridirektoratet også jobber videre med å følge opp andre forslag fra Fiskeridirektoratets arbeidsgruppe, som vil kreve mer utredning før de kan sendes på høring.

Disse medlemmer viser til at det i representantforslaget fremmes forslag om å gi kommuner hjemmel til å regulere turistfiskevirksomhet i sine kystnære områder samt å gi kommunene verktøy og bistand til å gjennomføre dette. Disse medlemmer ser det som viktig at Norges felles fiskeressurser fortsatt skal forvaltes av staten, i tråd med deltakerloven og havressurslova, der det fastslås at staten har både rett til, og ansvar for, å forvalte fiskeressursene på fellesskapets vegne. Disse medlemmer støtter derfor ikke forslaget om at kommuner skal gis hjemmel til å forvalte fiskeressursene.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Rødt viser til at turistfisket har utviklet seg til å bli en omfattende næring med over 2 000 registrerte turistfiskebedrifter i Norge, med særlig konsentrasjon i Nord-Norge. Denne utviklingen skjer samtidig som fiskerierne, og særlig kystfisket, er under sterkt press på grunn av betydelig bestandsnedgang og dramatiske kutt i kvotene.

Disse medlemmer påpeker at dagens regelverk, som tillater utførsel av 18 kilo fisk eller fiskeprodukter inntil to ganger per år, systematisk blir brutt. Den reelle situasjonen er at når det hovedsakelig er filet og ryggstykker som tas med ut av landet, representerer utførselskvoten på 18 kilo i realiteten omkring 90 kilo rund fisk. Belastningen på fiskeressursene er derfor langt større enn hva utførselskvoten gir inntrykk av.

Disse medlemmer viser til Tolletatens rapporter, som viser en økning på 75 pst. i denne formen for økonomisk miljøkriminalitet siden 2018. Særlig alvorlig er det at 36 av 49 beslag gjort av Tollregion Nord-Norge sommeren 2024 kunne knyttes til registrerte turistfiskebedrifter i Troms og Finnmark. De omfattende beslagene viser med all tydelighet at registreringsordningen alene ikke er tilstrekkelig for å sikre ansvarlig drift.

Disse medlemmer ser med bekymring på at infrastrukturen ved turistfiskeanleggene, med omfatten-

de tilrettelegging for filetering og fryselagring, i praksis tilrettelegger for systematisk overfiske og ulovlig utførsel av fisk. Slike fasiliteter står i direkte motsetning til intensjonen om bærekraftig turistfiske.

Disse medlemmer vil påpeke at et forbud mot utførsel av fisk fra turistfiske er nødvendig av flere grunner. Dagens utførselskvoter blir systematisk brutt, og kontrollressursene er ikke tilstrekkelige til å håndtere omfanget av ulovlig utførsel. De omfattende beslagene som er gjort, viser at problemet er særlig stort i Nord-Norge. Disse medlemmer mener at en innstramning av regelverket vil bidra til å redusere overfiske og sikre en mer bærekraftig forvaltning av fiskeressursene.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen innføre forbud mot utførsel av fisk fra turistfiske av hensyn til bærekraftig ressursforvaltning og for å bekjempe økonomisk miljøkriminalitet.»

Komiteens medlemmer fra Rødt og Miljøpartiet De Grønne mener at kommunene må gis lov hjemmel til å regulere turistfiskevirksomhet i sine kystnære farvann. Den lokale kunnskapen om fiskeplasser, ressursgrunnlag og lokale forhold er avgjørende for en god forvaltning. Kommunene kjenner de lokale forholdene best og vil kunne tilpasse reguleringene til lokale behov og utfordringer. Erfaringene viser at dagens nasjonale regulering ikke er tilstrekkelig.

Disse medlemmer mener at en lokalt forankret forvaltning av turistfiskerier vil kunne gi betydelige positive ringvirkninger for kystsamfunnene, i tråd med havressurslovas formålsparagraf om å sikre sysselsetting og bosetting i kystsamfunnene. Samtidig forutsetter dette en strengere regulering av næringen, med særlig vekt på å sikre bærekraftig ressursforvaltning og bekjempe økonomisk miljøkriminalitet.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag til lovendringer som gir kommunene hjemmel til å regulere turistfiskevirksomhet i sine kystnære farvann.»

Komiteens medlem fra Rødt viser til at arealkonflikter mellom turistfisket og yrkesfisket har blitt et økende problem. Det økte presset på tradisjonelle fiskefelt rammer både lokalbefolkningen, som benytter disse områdene til rekreasjon, og ikke minst kystfiskerne, som er avhengige av tilgang til disse områdene for sitt næringsgrunnlag.

Dette medlem vil understreke betydningen av å etablere klare rammer for havdeling og arealtildeling i kystnære farvann. Yrkesfiskernes behov for tilgang til tradisjonelle fiskefelt må sikres gjennom en fortrinns-

rett til havområdene. Den økende konkurransen om arealer i kystsonen krever tydeligere prioriteringer, der hensynet til tradisjonelt fiske og lokal næringsvirksomhet må veie tyngst. En slik regulering vil bidra til å redusere konfliktnivået og sikre grunnlaget for en langsiktig og bærekraftig utnyttelse av fiskeressursene.

På denne bakgrunn fremmer dette medlem følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen etablere klare rammer for havdeling og arealtildeling i kystnære farvann, med vekt på å gi yrkesfiskere fortrinnsrett til havområdene.»

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Rødt viser til at Norge besitter omfattende marine grunnkart og detaljert kunnskap om fiskeressursene gjennom Havforskningsinstituttet og Fiskeridirektoratets kartverktøy. Disse verktøyene og ressursene må derfor gjøres tilgjengelig i formater som kommunene enkelt kan nyttiggjøre seg. En effektiv forvaltning forutsetter at kommunene har både ressurser og kompetanse til å implementere og håndheve reguleringene.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sikre at kommunene får tilgang til nødvendige verktøy for å kunne forvalte turistfisket i sine farvann på en effektiv måte.»

Disse medlemmer mener Fiskeridirektoratet må få en tydelig rolle i å bistå kommunene med faglig støtte. Direktoratets kompetanse og erfaring er avgjørende for å sikre en kunnskapsbasert forvaltning av turistfisket. Disse medlemmer mener det må etableres gode systemer for kunnskapsdeling og faglig veiledning, slik at kommunene kan treffe beslutninger på et solid faglig grunnlag. Samarbeidet mellom direktoratet og kommunene må formaliseres og styrkes for å sikre en helhetlig og faglig forsvarlig forvaltning av turistfisket.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at Fiskeridirektoratet bistår kommunene med den nødvendige faglige støtten for å sikre en kunnskapsbasert forvaltning av turistfisket.»

Komiteens medlem fra Miljøpartiet De Grønne mener at turistfiske bør sees som bruk av kystens og havets ressurser på linje med annen bruk. Havet og fisken er allmenninger, og fritidsfiske skal være tillatt innenfor allmenne reguleringer der ressursituasjon og andre hensyn tillater det. Turistfiske bør forvaltes og reguleres aktivt som bidrag til bærekraft, gjenoppbygging av ressurser og habitater under press. Målet bør være

maksimal samfunnsnytte i form av verdiskapning og lokale arbeidsplasser innenfor disse rammene.

De tte medlem mener at turistfiske må reguleres nøye for å holde dets påvirkning godt innenfor lokale arters og bestanders tåleevne, og med særlig vekt på å kontrollere troféfiske (store/sjeldne/verdifulle individer) og målrettet utnyttelse av lokale plasser. Der turistfiske kan gi klart bedre nytte for lokalsamfunn og ressursforvaltning enn kommersielt fiske, kan turistfiske prioriteres foran vanlig kommersielt fiske.

De tte medlem mener at turistfiske må ha natur- og kulturopplevelse som hovedprodukt, ikke matauk og fiskeeksport. Alt turistfiske må inkluderes i kontroll- og rapporteringssystemer som sikrer mot overfiske og smugling. Eksportkvoter for turistfiskere må spesifiseres for art/bestand og begrenses til å sikre samlet bærekraftig utnyttelse. Turistforetak må holdes ansvarlig for fiske og utførsel utført av sine kunder.

Forslag fra mindretall

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti og Rødt:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen innføre forbud mot utførsel av fisk fra turistfiske av hensyn til bærekraftig ressursforvaltning og for å bekjempe økonomisk miljøkriminalitet.

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen sikre at kommunene får tilgang til nødvendige verktøy for å kunne forvalte turistfisket i sine farvann på en effektiv måte.

Forslag 3

Stortinget ber regjeringen sørge for at Fiskeridirektoratet bistår kommunene med den nødvendige faglige støtten for å sikre en kunnskapsbasert forvaltning av turistfisket.

Forslag fra Rødt og Miljøpartiet De Grønne:

Forslag 4

Stortinget ber regjeringen fremme forslag til lovendringer som gir kommunene hjemmel til å regulere turistfiskevirksomhet i sine kystnære farvann.

Forslag fra Rødt:

Forslag 5

Stortinget ber regjeringen etablere klare rammer for havdeling og arealtildeling i kystnære farvann, med vekt på å gi yrkesfiskere fortrinnsrett til havområdene.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av medlemmene i komiteen fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Framskrittspartiet, Venstre og Miljøpartiet De Grønne.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til dokumentet og råår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Dokument 8:49 S (2024–2025) – Representantforslag fra stortingsrepresentantene Geir Jørgensen og Marie Sneve Martinussen om bedre regulering av turistfisket – vedtas ikke.

Oslo, i næringskomiteen, den 18. mars 2025

Erling Sande

leder

Bengt Rune Strifeldt

ordfører

Fiskeri- og havministeren

Ifølge liste

Deres ref

Vår ref

Dato

25/809-2

17. februar 2025

Dokument 8:49 S (2024-2025) Representantforslag om bedre regulering av turistfisket

Jeg viser til representantforslag 8:49 S (2024-2025) fra stortingsrepresentantene Geir Jørgensen og Marie Sneve Martinussen om bedre regulering av turistfisket.

Næringskomiteen oversendte representantforslaget i brev av 1. februar til Nærings- og fiskeridepartementet.

Turistfisket har hatt vekst i flere år og bidrar til viktige arbeidsplasser og verdiskaping langs kysten. Det er en utfordring at enkelte smugler fisk ut av landet i store mengder. Fiske-smugling er både miljø- og økonomisk kriminalitet, og smuglingen ødelegger for den seriøse delen av næringen. Det gjør det også vanskelig å ha god oversikt over ressursuttak fra havet og kan undergrave forvaltningen av våre kystnære fiskebestander og næringsgrunnlaget for kystfiskeflåten.

Regjeringen er opptatt av å slå hardt ned på fiskesmugling. Samtidig ønsker vi å opprettholde en bærekraftig turistfiskeriering hvor turistene tar bedre vare på hver enkelt fisk og setter opplevelsen i sentrum. En arbeidsgruppe i Fiskeridirektoratet leverte i fjor en grundig rapport med forslag til hvordan turistfisket kan reguleres bedre fremover. Jeg ba Fiskeridirektoratet om å raskt sende på høring forslag til tiltak som kan innføres i løpet av våren, og dermed bli gjeldende allerede fra denne turistfiskesesongen. Fiskeridirektoratet har nå sendt forslag til tiltak på høring, med høringsfrist 28. februar. Tiltakene som nå er sendt på høring er kun første etappe, og Fiskeridirektoratet jobber også med å følge opp flere av de andre forslagene fra arbeidsgruppen. Disse krever mer utredning før de høres, og derfor kommer en ny høring om tiltak for turistfiske senere i år.

I det følgende kommenteres forslaget om å innføre forbud mot utførsel av fisk fra turistfiske (forslag 1).

Fiskeridirektoratet har foreslått å redusere utførselskvoten fra 18 til 10 kilo fisk, og fisken må være fanget i regi av en turistfiskevirksomhet som er registrert i Fiskeridirektoratets register over turistfiskevirksomheter. Det foreslås at det fortsatt skal være mulig å føre ut fisk to ganger i året. En intensjon med de tiltakene som foreslås innført, er å legge større vekt på opplevelsen enn selve mengden fisk.

Representantene peker også på at tilrettelegging for filetering og frysing ved turistfiskeanleggene er særlig bekymringsfullt ettersom denne infrastrukturen muliggjør systematisk overfiske og ulovlig utførsel av fisk. Forslagene som nå er sendt på høring, inkluderer forslag om et generelt innfrysingsforbud for turistfiskere med begrenset unntak for gjester ved turistfiskevirksomhet. Personer som ikke er bosatt i Norge, og som ikke er gjester ved registrert turistfiskevirksomhet, skal kunne fiske det de spiser under oppholdet, men ha forbud mot å foreta innfrysing av fisk som ikke kan dokumenteres å være kjøpt fra registrert næringsdrivende. Dette vil innebære et generelt forbud mot produksjon/innfrysing av fisk og fiskevarer for personer som ikke er bosatt i Norge, men altså med unntak for gjester ved turistfiskevirksomheter. Dette tiltaket vil gi Fiskeridirektoratet et viktig kontrollpunkt før grensepassering, noe de ikke har i dag. I arbeidsgruppens rapport ble det foreslått et slikt innfrysingsforbud for turister som ikke er gjest hos virksomheter med *særskilt godkjenning* for utførselskvote for sine gjester, mens det her altså foreslås unntak fra et slikt forbud for alle som er gjest hos en registrert turistfiskevirksomhet. Det kan i den neste høringen bli aktuelt å foreslå ytterligere innstramminger på dette punktet, men dette vil kreve innføring av en godkjenningsordning for turistfiskevirksomheter.

I det følgende kommenteres forslagene knyttet til å gi kommuner hjemmel til å regulere turistfiskevirksomhet i sine kystnære områder, samt verktøy og bistand til å gjennomføre dette (forslag 2, 4 og 5).

Havressurslova § 2 slår fast at de villlevende marine ressursene ligger til fellesskapet i Norge. Det innebærer at fiskeressursene ikke er gjenstand for verken privat eller statlig eiendomsrett. Samtidig følger det av både deltakerloven og havressurslova at staten har rett til og ansvar for å forvalte disse ressursene på fellesskapets vegne. Dette er knyttet til statens rolle som forvalter og statens ansvar for at bestandene og de marine økosystemene er i balanse og produserer et høstingsverdig overskudd. Det er altså staten og ikke kommuner som forvalter fiskeressursene. Jeg finner ikke at det er gode grunner for å sette i gang en prosess med å etablere hjemmel i lov for å endre på dette prinsippet. Vi har videre et nasjonalt regelverk for turistfiske. Intensjonen i tiltakene som er sendt på høring er blant annet å gi kontrollmyndighetene bedre muligheter til å effektivt kunne kontrollere dette regelverket.

Regjeringen har et mål om å gi den seriøse delen av turistfiskerieringen gode vilkår, men at det må legges større vekt på opplevelsen enn selve mengden fisk. Vi ønsker ikke at kommuner skal forby viktig og potensielt bærekraftig turistnæring som er med på å opprettholde bosetting og aktivitet langs kysten vår, spesielt i de nordligste fylkene.

Mangel på gode data gjør det vanskelig å ha god oversikt over ressursuttak fra havet, og kan undergrave forvaltningen av våre kystnære fiskebestander og næringsgrunnlaget for våre kystfiskere. Forslaget om daglig fangstrapportering som er sendt på høring skal nettopp bidra til å gi bedre oversikt over uttaket i turistfisket. Mer kunnskap og oversikt gjør det enklere å kunne iverksette treffsikre tiltak i fremtiden. Fiskeridirektoratet jobber allerede med å forbedre sine systemer, og Havforskningsinstituttet jobber også kontinuerlig med å bedre kunnskapsgrunnlaget for uttaket fra fritids- og turistfisket. Jeg mener at det er slik vi sikrer en kunnskapsbasert og effektiv forvaltning av turistfisket.

I det følgende kommenteres forslaget om å etablere klare rammer for havdeling og areal-tildeling i kystnære farvann, med vekt på å gi yrkesfiskere fortrinnsrett til havområdene (forslag 3).

I begrunnelsen for forslaget vises det til at turistfiskere fortrenger fritidsfiskere og yrkesfiskere, mens selve forslaget er formulert som om at yrkesfiske skal gis fortrinnsrett i kystnære farvann, og kan tolkes som om at yrkesfiske skal gis fortrinnsrett fremfor både turist- og fritidsfiske.

Fritids- og turistfiske (sports- og rekreasjonsfiske) foregår i all hovedsak i kystnære områder, og dette fisket reguleres med blant annet begrensninger i hvilke redskap som er tillatt, i tillegg til bestemmelser om minstemål. Allmenhetens rett til å utnytte fiskeressursene er en grunnleggende og viktig del av kystkultur og bosetting langs kysten. Jeg mener det er viktig å legge til rette for at det både kan drives et yrkesfiske og fritids- og turistfiske i kystnære områder.

Som nevnt er vi nå i en prosess hvor Fiskeridirektoratet har foreslått noen tiltak, og det vil komme en ny høring med forslag til ytterligere tiltak senere i år, med formål om å redusere og få bedre kontroll på uttaket fra turistfisket. Å dreie fokuset over til at det er opplevelsen som skal stå i sentrum, vil også kunne bedre grunnlaget for yrkesfisket i kystnære farvann.

Nå ser jeg frem til å motta direktoratets anbefaling i etterkant av høringen som pågår, og deretter jobbe videre med å vurdere tiltakene.

Med hilsen

Marianne Sivertsen Næss

